

Landskab nr. 3—2024 Årgang 105

Ansv. redaktør
Christina Capetillo,
ph.d., arkitekt MDL MAA
Landskab
Peter Bangs Vej 30,
2000 Frederiksberg
Telefon: +45 22 64 38 21
E-mail: landskab@
landskabsarkitekter.dk

Redaktionsudvalg
Margrethe Holmberg (forpers.),
Steen Bisgaard, Christian Kamp
Iversen, Mette Juhl Jessen,
Lise Thorsen, Line Stybe
Vestergaard, Bente Ulrikke
Weinreich (suppl.)
Nordisk repræsentation:
Nita Koskiadhe, Finland;
Daniel Jakobsson, Island;
Maja Kozak Dehlin, Norge;
Niels de Bruin, Sverige

Grafisk tilrettelæggelse
Trefold

Korrektur
Tilde Tvedt

Oversættelse til engelsk
Dorte Herholdt Silver

Annoncer
DG Media as
Havneholmen 33, 1561 København V
Steen Håkansson
Telefon: +45 30 94 67 07
E-mail: steen.h@dgmedia.dk
www.dgmedia.dk

Abonnement
Receptionen, Akademisk
Arkitektforening
Telefon: +45 30 85 90 00
E-mail: subscription@
arkitektforeningen.dk
Online: <https://shop.arkitektforeningen.dk/da/35-abonnementer>

Abonnementspriser 2024
I Danmark 1.390,00 kr. inkl. moms og
forsendelse.
Norden, Grønland og Europa
1.475,00 kr. inkl. moms og
forsendelse. Norge er undtaget
moms. Denne fratrækkes.
Øvrige udland 1.514,00 kr. inkl.
forsendelse.
Løssalg 192,00 kr. inkl. moms, ekskl.
porto.
Landskab udkommer 8 gange om
året.

Udgiver
Danske Landskabsarkitekter
Peter Bangs Vej 30,
2000 Frederiksberg
Telefon: +45 33 32 23 54
www.danskelandskabsarkitekter.dk
i samarbejde med Akademisk
Arkitektforening

Tryk
Specialtrykkeriet Arco, Skive
Medlem af Danske Specialmedier
ISSN 0023-8066

Forside
Klipper, Pedregal. Espacio
Escultórico, Mexico. Foto: Fabian
Martinez.

Arv 5

Heritage 6

Christina Capetillo

Monuments in dynamic landscapes – Carlo Scarpa Prize 2024 9

Fondazione Benetton Studi Ricerche

Samarbejdet med min far C.Th. Sørensen 15

Sonja Poll

Torn between the land and the sea: houseboat for Ho 26

Steen Bisgaard Jensen

Historien om et træ 33

Stig Olesen

Når det usynlige bliver synligt 36

Anders Busse Jensen

Mindeord om Peter Thorsen (1938-2024) 38

Mogens Ellekvist, Morten Lind, Caroline Wegener
Andersen, Susanne Guldager og Per Stahlschmidt

Bogomtale 44

Peter Juhl

Vi leder hele tiden efter noget, der er i overskud 48

Christian Kamp Iversen

Spørg biologen 52

DL Nyt 54

Vi skal bygge tættere de steder, der er egnede til bebyggelse og
give naturen mere plads – samtale med Hrafnkell Proppé 56

Arv

”Danske parcelhushaver har alt. De mangler bare karakter”, skrev SIA, Sven-Ingvar Andersson, i forordet til 1984-udgaven af bogen *39 haveplaner – typiske haver til et typehus*, udgivet første gang af C.Th. Sørensen i 1966. C.Th. Sørensen søgte med sin ikoniske bog at belyse værdien af enkelhed og det simple: ”Enkelt sagt er det klogt på et lille areal at nøjes med et af den større haves elementer, i visse tilfælde se sin have som ét rum”. I hans optik prøvede haveejeren ofte at klemme ”en herregårdshaves elementer ind på sit begrænsede område”.

C.Th. Sørensen var interesseret i rum. I at skabe grønne rum – af planter, men også med vægge af tegl og træ som baggrund for blomster og buske. For som han skriver: ”... have betyder et hegnet sted”, og i bogen lovsynger C.Th. plankeværket fremfor buksbomhækken, ligesom han er mere optaget af havens gulv og vægge end dens møblering.

C.Th. Sørensen var også optaget af typer, af geometriske former og rumlige elementer som ovalen og cirklen, af tætte høje og lige hække og runde bede. Det rumskabende møde mellem ellipser og høje hække opleves i kolonihaverne i Nærum, i De Musikalske Haver i Birk og i Sonja Polls have i Holte, anlagt efter tegningen hun fik foræret i fødselsdagsgave af sin far C.Th. i 1969.

I dette nummer af *Landskab* skriver Sonja Poll om samarbejdet med sin far og om den sociale rummelighed og

faglige debat, der kendetegnede C.Th.s liv og virke, og som også har fulgt Sonja Poll. Den visuelle kommunikation på tegnestuen og i faget i den ikke-digitale tidsalder skriver hun også om: Fra at være tegnet på lærred blev plantegningen nu kopieret ved hjælp af lystryk og blev underlag for de karakteristiske akvareller fra perioden. Begrebet ”den nøgne tegning” dyrkes helt ud i *39 haveplaner*, hvor den typiske grundplan for en 810 m² stor have er underlaget for skitserne af de 39 forskellige greb om haven. Sonja Poll beskriver, hvordan landskabsarkitektens rolle ændrede sig i takt med at opgaverne blev mere omfangsrige. Men også, hvordan C.Th. med sin rige forestillingsverden påvirkede en generation af studerende som underviser på Kunstakademiets Arkitektskole, på samme måde som G.N. Brandt havde gjort, og SIA og Steen Høyer senere ville gøre det under deres langvarige virke samme sted.

I 2024 udkommer *39 haveplaner* i en ny udgave på både et dansk, et engelsk og et tysk forlag. Det er glædeligt. *Denne lille store bog*, som den blev kaldt i anmeldelsen i *Havekunst* i 1966, er fænomenal i sin introduktion til landskabskunstens historie og virkemidler. Den er fuld af indsigt, humor og karakter. Den er en del af vores arv, og flere vil nu lære den at kende og glædes over den. Bravo!

Christina Capetillo

Heritage

‘The gardens of Danish standard houses have everything. All they lack is character,’ wrote SIA, Sven-Ingvar Andersson, in his foreword for the 1984 edition of C. Th. Sørensen’s 1966 book *39 haveplaner*. With this iconic book, C. Th. Sørensen highlighted the value of simplicity: ‘On a small plot, it is wise to restrict oneself to one of the elements of the larger gardens and, in some cases, to view the garden as a single space.’ In Sørensen’s opinion, garden owners often attempted to fit ‘the elements of a country-house garden into their limited space.’

C. Th. Sørensen was interested in spaces. He sought to create green spaces defined by plants or walls of brick and wood as a backdrop for flowers and shrubs. As he put it, “garden” means a fenced-in space.’ The author favours the wooden fence over the box tree hedge and is generally more interested in the garden’s floors and walls than in its furniture.

C. Th. Sørensen was also interested in types, geometric shapes and spatial elements, such as ovals, circles, tall and straight hedges and round plant beds. The spatially defining encounter of ellipsoids and tall hedges can be seen in The Allotments Gardens in Nærum, in The Musical Gardens in Birk and in Sonja Poll’s garden in Holte, designed after the drawing she received as a birthday gift from her father, C. Th., in 1969.

In this issue of *Landskab*, Sonja Poll

writes about working with her father and about the social open-mindedness and professional debate that characterized C. Th.’s life and work as they characterize her own. She also writes about visual communication in her father’s studio and in the profession at large: from drawings on canvas, plans were now reproduced using phototyping and finished with a watercolour wash. ‘Naked’ drawings are used as illustrations in *39 haveplaner*, where a standard plan for an 810-square-metre garden serves as the basis of sketches of 39 garden designs. Sonja Poll discusses how the role of the landscape architect changed as the scale of the projects increased. She also describes how C. Th. Sørensen’s rich and imaginative approach influenced a generation of students at the Royal Danish Academy – Architecture, where he taught, as G.N. Brandt had done before him, and as SIA and Steen Høyer went on to do in their years-long teaching careers.

Later this year, *39 haveplaner* will be re-released in a new edition by a Danish, an English and a German publisher. This is great news. ‘This great little book’, as it was described in *Havekunst* in 1966 is a phenomenal introduction to the history and approaches of landscape architecture. It is full of insight, humour and character. Now, this part of our common heritage can reach an even wider audience. Bravo!

Christina Capetillo